

Н. В. Дараганова

orcid.org/0000-0002-1512-2938

*доктор юридичних наук,
професор кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права*

Державного торговельно-економічного університету

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Вступ. Виробнича діяльність людини і досі часто пов'язана з впливом різноманітних небезпечних, шкідливих виробничих факторів чи середовища, зокрема, хімічних, механічних, електричних, несприятливих психоемоційних факторів тощо. Більше того сьогодення характеризується всезростаючою інтенсивністю, оперативністю, складністю трудової діяльності та виробничих процесів в усіх сферах економіки, що збільшує психофізіологічне навантаження на кожного працівника. У зв'язку з цим, нині є актуальним розробка та впровадження комплексу заходів, спрямованих на збереження життя, здоров'я та працездатності людини у процесі праці – тобто заходів з охорони праці.

При цьому шлях реалізації гарантій прав громадян на охорону праці є різним. Насамперед – добровільний, коли сторони трудового договору добровільно, без примусу дотримуються передбачених законодавством з охорони праці норм. Та у випадку порушень установлених законодавством норм, починають діяти примусові заходи, до яких належить і юридична відповідальність. Проте в юридичній науці питання адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці і досі залишаються малодослідженими. Хоча за останній час і було здійснено декілька досить ґрунтовних досліджень щодо відповідальності у сфері охорони праці, проте ці дослідження стосувалися в основному питань трудового правового регулювання цієї сфери. Зокрема, у науковій статті О. С. Козлова висвітлюються трудові заходи покарання як важлива форма правового примусу у сфері охорони праці (Козлов, 2021), а в роботі О. С. Вареник – питання дисциплінарної та матеріальної відповідальності за порушення локального правового регулювання охорони праці (Вареник, 2020).

З погляду адміністративного права все ще спостерігається суттєвий вакуум адміністративно-правових досліджень сфери охорони праці – крім автора цієї статті (Daraganova, 2020), серед досліджень останнього часу можна відзначити лише працю О. А. Кравченко та О. М. Мердови у який розглядаються питання адміністративної відповідальності за правопорушення у галузі охорони здоров'я населення (Кравченко, Мердова, 2021).

Натомість питання адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці потребують, на наш погляд, більшої уваги з боку вчених-адміністративістів, а удосконалення адміністративно-правового регулювання цієї сфери, у тому числі й в контексті адміністративної відповідальності, має відбуватися системно. З урахуванням указанного вище, **метою** цієї статті є дослідження питань удосконалення адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці.

Результати дослідження. Зазначимо, що засади адміністративної відповідальності визначені передусім у Конституції України, відповідно до норм п. 22 ст. 92 якої, адміністративна відповідальність (відповідно і її різновид – адміністративна відповідальність за порушення вимог законодавства про охорону праці) є одним з конституційно визначених різновидів юридичної відповідальності в Україні. У розвиток конституційних положень, у ст. 44 Закону України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 р. (редакція від 19.08.2022) зазначено, що «за порушення законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці, створення перешкод у діяльності посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці винні особи притягаються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної відповідальності згідно із законом».

Слід також зазначити, що в науці адміністративного права продовжуються чисельні дискусії щодо визначення поняття «адміністративна відповідальність». Цьому сприяє і відсутність легального визначення у Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) від 7 грудня 1984 р. (редакція від 27.01.2023) терміна «адміністративна відповідальність».

При цьому усталеним можна вважати визначення адміністративної відповідальності, як виду юридичної відповідальності, що застосовується за адміністративні правопорушення (іноді конкретизують, що ця відповідальність застосовується за «адміністративні правопорушення, що передбачені Кодексом України про адміністративні правопорушення» (Муляр, 2020, с. 46). З останнім важко погодитися, бо санкції за адміністративні правопорушення визначені не лише у КУпАП, але й іншими законодавчими актами, наприклад, Митним кодексом України або Повітряним кодексом України.

Деяку зміну акцентів на поняття адміністративної відповідальності продемонструвала О. А. Задихайла, яка, не погоджуючись з тими авторами, що розглядають адміністративну відповідальність лише через призму негативного аспекту, відзначає, що подібна категоричність не є беззаперечною, а сутність позитивного аспекту адміністративної відповідальності полягає у тому, що крізь призму первинного негативу (тобто адміністративного покарання) простежуються і превентивна мета: запобігання здійсненню нових правопорушень. Застосування заходу примусового впливу несе, як позитивний аспект, вплив на психологічне ставлення особи до вчиненого правопорушення і формування іншої, «правильної» правосвідомості, спрямованої на недопущення протиправної поведінки в майбутньому (Задихайло, с. 138). Не оспороюючи думку про вплив заходів адміністративної відповідальності на формування у особи правосвідомості та недопущення у майбутньому протиправної поведінки, підкреслюємо, що в цьому дослідженні акцент зроблено саме на ретроспективній (негативній) юридичній відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці.

Грунтовний аналіз сучасних поглядів на питання адміністративної відповідальності здійснив й В. О. Іванцов, який, проаналізувавши питання адміністративної відповідальності, установив декілька основних сучасних підходів щодо визначення цього поняття. По-перше, – це наявність т.зв. «санкційної» адміністративної відповідальності, згідно з якою адміністративна відповідальність є відповідальністю за винне порушення загальнообов'язкових адміністративно-правових норм, що виражається у застосуванні до порушників установлених адміністративних санкцій. Адміністративну відповідальність можна розглядати і як певний вид (стан) правовідносин, що виникають між державою в особі її уповноважених органів та суб'єктами адміністративних правопорушень, або через призму її належності до адміністративного примусу – через застосування адміністративно-примусових заходів за здійснення адміністративних правопорушень (Іванцов, 2014, с. 49–50).

Адміністративну відповідальність розглядають і як інститут адміністративного права, який охоплює відносини, що виникають з приводу вчинення правопорушення і застосування заходів виховного впливу та адміністративних стягнень (Дембіцька, 2014, с. 215), і як «внутрішнє особисте почуття морального обов'язку агента або адміністратора. У цьому сенсі, те, що встановлено як «відповідальний», походить від морального сумління...» (Emmanuel Yeboah-Assiamah, KwameAsamoah, Alex Osei-Kojo, 2014).

Таким чином, поняття адміністративної відповідальності є багатозначним. Існує декілька сучасних основних підходів щодо визначення цього поняття. Це і т.зв. «санкційна» адміністративна відповідальність; і певний вид (стан) правовідносин, що виникають між державою та суб'єктами адміністративних правопорушень; і інститут адміністративного права; і внутрішнє особисте почуття морального обов'язку суб'єкта.

Можна обирати й інші критерії для визначення поняття адміністративної відповідальності, та головним при обранні науковцем того чи іншого критерію, а отже і визначення, вважаємо, є спроможність якомога повніше розкрити ті властивості та грані цієї відповідальності, що є основними для досягнення цілей свого наукового дослідження.

Для дослідження проблем адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці, як найбільш доцільною, вважаємо, є застосування концепції т.зв. «санкційної» адміністративної відповідальності. Застосовуючи цей критерій, адміністратив-

ну відповідальність за порушення вимог законодавства про охорону праці можна визначити як юридичну відповідальність визначених законодавством осіб за порушення вимог законодавства про охорону праці, що виражається у застосуванні до цих осіб установлених адміністративними нормами санкцій.

Притягнення до адміністративної відповідальності за порушення законодавства про охорону праці здійснюється відповідно до КУпАП, насамперед, норм ст. 41 «Порушення вимог законодавства про працю та про охорону праці» (частина п'ята та частина шоста цієї статті), а також згідно норм таких статей КУпАП, як: 47 «Порушення права державної власності на надра»; 57 «Порушення вимог щодо охорони надр»; 58 «Порушення правил і вимог проведення робіт по геологічному вивченню надр»; 93 «Порушення вимог законодавчих та інших нормативних актів з безпечного ведення робіт у галузях промисловості»; 94 «Порушення вимог законодавчих та інших нормативних актів про зберігання, використання та облік вибухових матеріалів у галузях промисловості» та 188-4 «Невиконання законних вимог центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці». Адміністративна відповідальність за ці правопорушення настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності (ст. 9 КУпАП).

Розглядати справи, згідно норм ст. 231 КУпАП, має право центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці (на сьогодні цим органом є Державна служба з питань праці, далі – Держпраці). Цією ж статтею визначено і перелік посадових осіб, які мають право від імені Держпраці розглядати справи про адміністративні правопорушення та накладати адміністративні стягнення. Насамперед, ними є державні інспектори, а також: головні державні інспектори, начальники інспекцій Держпраці, та їх заступники; начальники управлінь і відділів Держпраці, та їх заступники; керівник Держпраці та його заступники.

При цьому удосконалення законодавства, насамперед, вважаємо, пов'язано з удосконаленням відповідальності за порушення норм ч. 5 ст. 41 КУпАП.

Аналізуючи норми ч. 5 ст. 41 КУпАП слід зазначити, що безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення згідно з цих норм, є суспільні відносини, що регулюють встановлені законодавством права громадян на охорону праці в Україні. Та законодавство про працю є досить розгалуженим і складається, як встановлено у ст. 3 Закону України «Про охорону праці», з самого цього закону, а також з Кодексу законів про працю України, Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів. Більше того, до цього законодавства, згідно з вимогами ст. 27 Закону України «Про охорону праці», також належать: правила, норми, регламенти, положення, інструкції та інші документи, обов'язкові для виконання.

Об'єктивна сторона складу правопорушення, встановленого у ч. 5 ст. 41 КУпАП виражається у вчиненні особою таких дій, як порушення вимог законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці. Такі діяння (як у формі дії, так і у формі бездіяльності) є неодмінною ознакою об'єктивної сторони цього правопорушення та переважним чином виявляються у ході здійснення Держпраці контрольно-наглядової діяльності. Суб'єктом адміністративного правопорушення (проступку) визначено: 1) працівників, 2) посадових осіб підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності та, 3) громадян-суб'єктів підприємницької діяльності.

Характеризуючи адміністративні стягнення передбачені у ч. 5 ст. 41 КУпАП слід зазначити, що її нормами визначено лише один вид адміністративних стягнень – штраф. Штрафом, згідно зі ст. 27 КУпАП, є грошове стягнення, що накладається на громадян, посадових та юридичних осіб за адміністративні правопорушення у випадках і розмірі, встановлених цим кодексом та іншими законами України. За порушення вимог законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці, згідно ч. 5 ст. 41 КУпАП, встановлено накладення штрафу. По-перше, на працівників – від чотирьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, та, по-друге, на посадових осіб підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності та громадян-суб'єктів підприємницької діяльності – від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Проте, на наш погляд, застосування до винних осіб лише штрафних санкцій не відповідає нинішнім складним реаліям у сфері охорони праці в Україні. Як зазначив В. І. Олефір, особливої уваги потребує система адміністративних стягнень, тут необхідно знайти баланс між посиленням репресивного характеру адміністративних санкцій за одні види правопорушень (наприклад, за правопорушення у сфері дорожнього руху) і зниження покарань в інших сферах (наприклад, у підприємницькій діяльності, у сфері податків і зборів) (Олефір, 2014, с. 526).

Та встановлені частиною 5 статті 41 КУпАП стягнення не здійснюють достатньою мірою захист прав і свобод громадян на їх конституційне право – охорону праці. Вважаємо, що у разі повторного протягом року вчинення особами порушення вимог законодавства про охорону праці, передбаченого в частині 5 статті 41 КУпАП, до винних осіб мають бути застосовані й інші санкції. У цьому разі має бути, по-перше, передбачено підвищення розміру штрафних санкцій, та, по-друге, застосований такий вид адміністративного стягнення, як позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

І хоча згідно з вимогами частини 5 ст. 30 КУпАП позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю може бути призначено судом на строк від шести місяців до одного року незалежно від того, чи передбачене воно в санкції статті (санкції частини статті) особливої частини цього кодексу, коли, з урахуванням характеру адміністративного правопорушення; особи, яка вчинила це правопорушення; інших обставин справи суд визнає за неможливе збереження за цією особою права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Проте у частині 6 цієї ж статті позбавлення права обіймати певні посади призначається судом строком на один рік, у разі, коли його спеціально передбачено в санкції статті (санкції частини статті) особливої частини КУпАП. Отже, якщо в першому випадку суд, з урахуванням характеру адміністративного правопорушення та інших обставин, має можливість призначити таке стягнення, то в другому – суд має беззаперечно застосувати таку санкцію до винної особи.

Проаналізувавши норми КУпАП, в яких законодавець встановив таку санкцію, як позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, зокрема, статтю 172-4 (порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності), статтю 172-5 (порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків), статтю 172-6 (порушення вимог фінансового контролю), статтю 172-7 (порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), статтю 172-9-1 (порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням), вважаємо, що забезпечення належної реалізації прав громадян на охорону праці потребує й введення такої санкції, як позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Зазначена санкція має застосовуватися до посадових осіб підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності та громадян – суб'єктів підприємницької діяльності у разі повторного протягом року вчинення цими особами порушення вимог законодавства про охорону праці.

У зв'язку з цим, пропонуємо до статті 41 КУпАП додати частину 5-1 такого змісту: «5-1. Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною п'ятою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності та громадян – суб'єктів підприємницької діяльності – від сорока до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік.».

Висновки. У ході дослідження проаналізовано поняття адміністративної відповідальності. Установлена доцільність застосування концепції т.зв. «санкційної» адміністративної відповідальності для дослідження проблем адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці. З урахуванням цієї концепції сформульовано поняття адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці – це юридична відповідальність визначених законодавством осіб за порушення вимог законодавства про охорону праці, що виражається у застосуванні до цих осіб установлених адміністративними нормами санкцій.

Запропоновано внести зміни до статті 41 КУпАП, спрямовані на удосконалення норм з відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці.

Література

- Daraganova N. (2020). Human Right to labor protection in Ukraine: current situation and the prospects of implementation of international rules. *Revista de Direito Internacional. Volume 17, no. 1*, pp. 363–371.
- Emmanuel Yeboah-Assiamah, KwameAsamoah, Alex Osei-Kojo. (2014). The concept of administrative responsibility: an alternate explanation for poor voter turnout in local government elections using empirical evidence from Techiman Municipality, Ghana. *International Journal of Politics and Good Governance. Volume 5. no. 5.3*, pp. 6–7. <http://www.onlineresearchjournals.com/ijopagg/art/157.pdf>.
- Вареник О. С. (2020). Дисциплінарна та матеріальна відповідальність за порушення локального правового регулювання охорони праці. *Юридична наука. Том 1. 5(107)*. <https://journal-nam.com.ua/index.php/journal/article/view/289>.
- Дембіцька С. Л. (2014). Застосування адміністративних стягнень як засобу покарання правопорушників. Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право». 2, 215. <http://www.pap.in.ua>.
- Задихайло О. А. (2014). Проблеми визначення поняття «адміністративна відповідальність» в адміністративному праві України. *Порівняльно-аналітичне право. 8*, 138. <http://www.pap.in.ua/>.
- Іванцов В. О. (2014). Адміністративна відповідальність: узагальнюючий підхід до визначення поняття. *Право і безпека. 3(54)*, 49–50.
- Козлов О. С. (2021). Трудо-правові заходи покарання як важлива форма правового примусу у сфері охорони праці. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. Випуск 30*. <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/501/463>.
- Кравченко О. А., Мердова О. М. (2021). Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі охорони здоров'я населення. https://pravo.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/26/2022/01/03.12.2021-Zbirnyk-konferentsiyi_compressed.pdf#page=137.
- Муляр Г. В. (2020). Адміністративна відповідальність за порушення законодавства щодо захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я. *Правова позиція. 3(28)*. 46. <https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2020/3/8.pdf>.
- Олефір В. І. (2014). Адміністративна деліктологія як складова адміністративної політики держави. *Митна справа. 6(96). Ч.2. кн.2*, 526.

References

- Daraganova N. (2020). Human Right to labor protection in Ukraine: current situation and the prospects of implementation of international rules. *Revista de Direito Internacional. Volume 17, no. 1*, pp. 363–371.
- Dembic'ka S. L. (2014). Zastosuvannja administratyvnyx stjahren' jak zasobu pokarannja pravoporušnykiv. *Elektronne naukove faxove vydannja «Porivnjal'no-analityčne pravo»*. no.2, pp. 215. <http://www.pap.in.ua>. [in Ukrainian].
- Emmanuel Yeboah-Assiamah, KwameAsamoah, Alex Osei-Kojo. (2014). The concept of administrative responsibility: an alternate explanation for poor voter turnout in local government elections using empirical evidence from Techiman Municipality, Ghana. *International Journal of Politics and Good Governance. Volume 5. no. 5.3*, pp. 6–7. <http://www.onlineresearchjournals.com/ijopagg/art/157.pdf>.
- Ivancov V. O. (2014). Administratyvna vidpovidal'nist': uzahal'njujučyj pidxid do vyznačennja ponjattja. *Pravo i bezpeka. no. 3(54)*, pp. 49–50. [in Ukrainian].
- Kozlov O. S. (2021). Trudo-pravovi zaxody pokarannja jak važlyva forma pravovoho prymusu u sferi oxorony praci. *Naukovi zapysky L'vivs'koho universytetu biznesu ta prava. Serija ekonomična. Serija jurydyčna. Vypusk 30*. <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/501/463>. [in Ukrainian].
- Kravčenko O. A., Merdova O. M. (2021). Administratyvna vidpovidal'nist' za pravoporušennja v haluzi oxorony zdorovja naselennja. https://pravo.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/26/2022/01/03.12.2021-Zbirnyk-konferentsiyi_compressed.pdf#page=137. [in Ukrainian].
- Muljar H. V. (2020). Administratyvna vidpovidal'nist' za porušennja zakonodavstva ščodo zaxystu personal'nyx danyx u sferi oxorony zdorovja. *Pravova pozycja. no. 3(28)*, pp. 46. <https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2020/3/8.pdf>. [in Ukrainian].
- Olefir V. I. (2014). Administratyvna deliktologija jak skladova administratyvnoji polityky deržavy. *Mytna sprava. no. 6(96), Častyna 2, knyha 2*, pp. 526. [in Ukrainian].
- Varenyk O. S. (2020). Dyscyplinarna ta material'na vidpovidal'nist' za porušennja lokal'noho pravovoho rehuljuvannja oxorony praci. *Jurydyčna nauka. Tom 1, no. 5(107)*. <https://journal-nam.com.ua/index.php/journal/article/view/289>. [in Ukrainian].
- Zadyxajlo O. A. (2014). Problemy vyznačennja ponjattja «administratyvna vidpovidal'nist'» v administratyvnomu pravi Ukrajinu. *Porivnjal'no-analityčne pravo. no. 8*, p. 138. <http://www.pap.in.ua>. [in Ukrainian].

Анотація

Дараганова Н. В. Адміністративна відповідальність за порушення вимог законодавства про охорону праці: шляхи удосконалення. – Стаття.

У статті проаналізовано поняття адміністративної відповідальності та поняття адміністративної відповідальності за порушення законодавства про охорону праці. З'ясовано, що поняття адміністративної відповідальності є багатозначним. Існує декілька сучасних основних підходів щодо визначення цього поняття. Це і т.зв. «санкційна» адміністративна відповідальність; а також і певний вид правовідносин; і інститут адміністративного права; і внутрішнє особисте почуття морального обов'язку у суб'єкта правовідносин.

Установлена доцільність застосування концепції т.зв. «санкційної» адміністративної відповідальності для дослідження проблем адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці.

Сформульовано поняття адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці – це юридична відповідальність визначених законодавством осіб за порушення вимог законодавства про охорону праці, що виражається у застосуванні до цих осіб установлених адміністративними нормами санкцій.

Доведено, що притягнення до адміністративної відповідальності за порушення законодавства про охорону праці здійснюється відповідно до норм ч. 5 та 6 статті 41, а також статей 47; 57; 58; 93; 94; 188-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Адміністративна відповідальність застосовується, якщо за своїм характером ці правопорушення є такими, що не зумовлюють настання кримінальної відповідальності. Запропоновано внести зміни до ст. 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення та ввести таку санкцію, як позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Зазначена санкція має застосовуватися до посадових осіб підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності та громадян-суб'єктів підприємницької діяльності у разі повторного протягом року вчинення цими особами порушення вимог законодавства про охорону праці.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, адміністративне право, охорона праці.

Summary

Daraganova N. V. Administrative responsibility for violation of the requirements of labour protection legislation: ways of improvement. – Article.

This article analyses the concept of administrative responsibility and the concept of administrative responsibility for violation of the requirements of labour protection legislation. It was found that the concept of administrative responsibility is polyhedral. There are several modern main approaches to defining this concept. This and the so-called «sanctioned» administrative responsibility; it is also a certain type of legal relations; and the institute of administrative law; and the internal personal sense of moral obligation of the subject of legal relations.

The feasibility of applying the concept of the so-called of «sanctioned» administrative responsibility for the study of problems of administrative responsibility for violation of the requirements of labour protection legislation.

The concept of administrative responsibility for violation of the requirements of labour protection legislation is formulated – it is the legal responsibility of persons specified by law for violation of the requirements of labour protection legislation, which is expressed in the application of sanctions established by administrative regulations to these persons.

It has been proven that bringing to administrative responsibility for violation of labour protection legislation is carried out in accordance with the norms of parts five and six of Article 41, and also Articles 47; 57; 58; 93; 94; 188-4 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses. Administrative responsibility is applied if by their nature these offenses are such that they do not lead to criminal liability. It is proposed to amend Article 41 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses and introduce such a sanction as deprivation of the right to hold certain positions or engage in certain activities. The specified sanction should be applied to officials of enterprises, institutions, organizations, regardless of the forms of ownership, and to individual proprietors, in the event that these persons repeatedly violate the requirements of labour protection legislation during the year.

Key words: administrative responsibility, administrative law, labour protection.